

Nr 32.

Ankom till riksdagens kansli den 15 maj 1929 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om skiljemän och lag om ändrad lydelse av 46 § utsökningslagen.

Genom en den 22 mars 1929 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 226, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga här nedan intagna förslag till lag om skiljemän och lag om ändrad lydelse av 46 § utsökningslagen.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för förslaget, får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till de vid propositionen fogade protokollen.

Ifrågavarande förslag har tillkommit med anledning av riksdagens hos Kungl. Maj:t gjorda framställning om en fullständig revision av lagen om skiljemän den 28 oktober 1887.

*Förslaget
tillkomst.*

Ut i en vid 1918 års riksdag väckt motion angåvos vissa brister, som enligt motionärens mening vidlåde skiljemannaförfarandet, sådant detta på grundvalen av skiljemannalagen utvecklats i praxis. Motionären framhöll i sådant hänseende särskilt, att lagen erbjöde möjlighet för part att genom obstruktion hindra förfarandet att leda till ett positivt resultat, att skiljemännen, i synnerhet de av parterna omedelbart utsedda, icke handlade opartiskt och under känsla av domaransvar, att vissa i lagen stadgade frister vore alltför långa samt att bestämmelser saknades om hur tid och ort för skiljenämndens sammanträde skulle utsättas. Motionären yrkade, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om fullständig omarbetning av skiljemannalagen eller förslag till ändring i vissa delar däraf. I anslutning till det av lagutskottet över motionen avgivna utlåtandet anhöll riksdagen i skrivelse den 8 mars 1918, att Kungl. Maj:t täcktes, efter verkställd utredning, låta företaga en fullständig revision av skiljemannalagen samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda. I anledning av denna skrivelse företogs inom justitiedepartementet en utredning i det av riksdagen angivna

syftet. Då emellertid med hänsyn till frågans omfattning denna utredning icke kunde förväntas fullbordad inom den närmaste tiden och behovet att undanröja de möjligheter till obstruktion, som lagen erbjöd, ansågs trängande, begränsades arbetet till att avse sistnämnda syfte. I proposition till 1919 års riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag till lag om ändring i vissa delar av skiljemannalagen. Förslaget, vars omfattning var inskränkt till åtgärder mot obstruktion och vad därmed omedelbart sammanhänge, bifölls av riksdagen i huvudsakligen oförändrat skick. Vid behandlingen av propositionen förklarade första lagutskottet sig i sitt av riksdagen sedermera godkända utlåtande vilja uttryckligen framhålla vikten av att icke denna partiella ändring måtte föranleda ett undanskjutande av den allmänna revision av skiljemannalagen i dess helhet, varom riksdagen gjort framställning. Lag, innehållande de av riksdagen beslutade ändringarna, utfärdades den 19 juni 1919.

Genom skrivelse den 25 juni 1925 till åtskilliga myndigheter föranstaltade chefen för justitiedepartementet om utredning rörande behovet av en vidsträcktare omarbetning av skiljemannalagen än som skett genom omförmälda lag den 19 juni 1919.

Den 8 april 1927 uppdrog chefen för justitiedepartementet åt en särskild sakkunnig att biträda inom departementet vid utredning angående omarbetning av lagen om skiljemän, varjämte Kungl. Maj:t genom beslut den 27 april 1928 förordnade ytterligare en sakkunnig inom departementet att deltaga i utredningsarbetet. Sistnämnde sakkunnige har, efter det den först tillkallade sakkunnige den 2 oktober 1928 utnämnts till statsråd, ensam slutfört ifrågavarande arbete samt till Kungl. Maj:t överlämnat de förslag till lag om skiljemän och lag om ändrad lydelse av 46 § utsökningslagen, som äro intagna i propositionen och som, i anledning av inom lagrådet framställda anmärkningar, i justitiedepartementet blivit föremål för viss överarbetning och därefter framlagts för riksdagen.

*Förslaget
huvudgrunder.*

Det här framlagda förslaget åsyftar så till vida en allmän revision av den gällande skiljemannalagen, att denna skulle upphävas och ersättas av en ny författning. Men revisionen rubbar ej lagstiftningens grunder. Sålunda är skiljemannaförfarandets tillämpningsområde bestämt lika som nu. Statens befattning med skiljemannaväsendet innefattar ej någon allmän kontroll å dess funktion utan är, såsom i gällande lag, inskränkt till att myndigheterna på begäran tillhandagå part med åtgärder i särskilda fall, när så erfordras för att ett inlett skiljemannaförfarande skall kunna genomföras. Åt parterna överlåtes således allt fortfarande att bestämma skiljenämndens sammansättning. Reglerna om skiljenämndens tillsättande äro väsentligen de samma som i den nuvarande lagen. Skiljedomen kan ej överklagas vid domstol med avseende på sitt innehåll men kan liksom nu klandras på formell grund och är under vissa omständigheter ogill. För skiljedoms verkställande föreslås samma grunder som nu. Såsom sakliga nyheter av större vikt i förslaget kunna betecknas en genom utvidgning av jäven mot skiljeman ökad möjlighet att avlägsna partiska skiljemän, reglering av huvuddragen av förfarandet inför skiljemännen och av förutsättningarna för domstols medverkan vid bevisnings upptagande samt

stadgande om skiljemäns arvode och parternas kostnader. Åtskilliga mindre betydande ändringar i den gällande lagen föreslås härjämte, och förslaget fullständigast skiljemannalagstiftningen med stadganden i en del frågor, varom nu föreskrifter saknas.

Med avseende å lagförslagets uppställning bör anmärkas, att stadgandena sammanförts i olika grupper under rubrikerna: skiljeavtalet, skiljemännen och huru de utses, förfarandet, skiljedoms ogiltighet och klander å skiljedom, skiljedomskostnaderna samt särskilda bestämmelser. Härav har föränletts en ganska väsentlig omflyttning av nuvarande bestämmelser, men lagen torde vinna i översiktlighet.

Ett av de främsta syftmålen med den av riksdagen begärda allmänna revisionen av skiljemannalagen har varit att genom lagstiftningens medverkan erhålla ökade garantier för skiljemännens opartiskhet. I förslaget har detta önskemål tillgodosetts på det sätt, att genom en utvidgning av jäven mot skiljeman möjligheten ökats att avlägsna partiska skiljemän. Någon ändring i sättet för utseende av skiljemännen har däremot icke föreslagits, utan förslaget står härutinnan på den gällande rättens grund. Utskottet har funnit de skäl övertygande, som i förslaget anförts till förmån för ett bibehållande, i överensstämmelse med vad för närvarande gäller, av parternas möjlighet att öva inflytande på skiljenämndens sammansättning.

Utskottet.

Den gällande skiljemannalagen lämnar själva proceduren i det stora hela oreglerad. Denna lagens knapphet är, enligt vad uttalanden vid lagens tillkomst giva vid handen, avsiktlig. Bestämmelser, som binda skiljemännen i deras göranden och låtanden, borde icke meddelas; endast regler, som hjälpte en lojal part att få skiljenämnden till stånd och förhindrade tidsutdräkt, ansågos erforderliga. Numera torde allmänt erkännas, att i vissa hänseenden en närmare reglering av proceduren är önskvärd. Detta har också i förslaget beaktats. De föreslagna stadgandena utgöra dels ett lagfästade av redan tillämpad praxis och dels, särskilt vad angår frågan om bevisnings upptagande, nyheter vilka måste betraktas som välgrundade. Såsom ett allmänt omdöme angående förslagets bestämmelser om förfarandet anser sig utskottet kunna konstatera, att bestämmelserna synas lämpligt avvägda i så måtto, att de å ena sidan torde vara ägnade att skänka nödig stadga och effektivitet, å andra sidan icke göra obehörigt intrång på den för skiljemannaförfarandet viktiga grundsatsen, att förfarandet skall vara fritt från tyngande former.

Granskningen av detaljerna i lagförslagen har föränlett följande erinringar i förslaget till lag om skiljemän.

I 17 § stadgas, i överensstämmelse med gällande lag, att skiljedomen skall avfattas skriftligen och undertecknas av skiljemännen. Fel härutinnan medför enligt 20 § i förslaget, liksom enligt nuvarande rätt, att skiljedomen blir ogiltig. Ytterligare formkrav i fråga om skiljedomen hava icke i förslaget upptagits, ehuru, såsom framgår av motiven till det förslag, som remitterades till lagrådet, tanken härpå ingalunda varit främmande.

Utskottet delar den uppfattningen, att beträffande skiljedomen icke böra uppställas några formföreskrifter utöver de i förslaget upptagna, vilkas åsido-

sättande skulle medföra skiljedomens ogiltighet. Emellertid vore det otvivelaktigt ur flera synpunkter önskvärt, att skiljedomen försåges med anteckning om dag och ort för meddelandet. Med den betydelse tidpunkten för skiljedomens meddelande, i överensstämmelse med gällande rätt, tillagts i förslaget, skulle skiljedomens datering tydligen vara av stort värde, i det att en presumption, som dock icke utesluter motsatsbevisning, föreligger för att skiljedomen blivit meddelad den dag, som genom dateringen angives. Ett angivande i skiljedomen av orten för meddelandet skulle, med hänsyn särskilt till stadgandet i 26 § i förslaget, att domstolen i den ort, där skiljedomen meddelats, för vissa fall är laga forum, uppenbarligen vara ägnat att undanröja tveksamhet härutinnan. Även här kan det nämligen presumeras, att skiljedomen blivit meddelad å den ort, som i skiljedomen angives.

På nu angivna skäl förordar utskottet, att i förevarande paragraf intages en bestämmelse, att skiljedomen bör förses med anteckning om dag och ort för meddelandet. Någon rättsverkan vid underlåtenhet härutinnan har, såsom redan framhållits, icke ansetts böra följa. Det av utskottet föreslagna stadgandet torde dock vara av värde. Det kan nämligen förväntas, att genom det samma det nuvarande ganska allmänt förekommande förhållandet, att i skiljedomen dag och ort för meddelandet angivas, kommer att övergå till en fast praxis.

Nu nämnda tillägg till 17 § synes böra föranleda, att 20 § andra punkten i förslaget erhåller en avfattning, varav ötvetydigt framgår, att det där upptagna nullitetsskålet endast avser det fall, att skiljedomen ej är skriftligen avfattad och undertecknad av skiljemännen.

I 20 § tredje punkten i förslaget hava vissa redaktionella jämkningar synts böra företagas.

Ett bland de önskemål, som framställts med avseende å reform av den gällande skiljemannalagstiftningen, har varit, att de nuvarande fristerna skulle förkortas. Därvid torde framför allt åsyftats klanderfristen, som utgör 90 dagar, räknat från det parten fått del av skiljedomen. Fristen har emellertid i förslaget, 21 § sista stycket, bibehållits oförändrad. Utskottet anser för sin del, att klanderfristen kan förkortas, och föreslår, att densamma sättes till 60 dagar.

I samband härmed torde de i 25 och 27 §§ i förslaget upptagna fristerna av 90 dagar böra nedsättas till 60 dagar. Nu avsedda frister synas nämligen vara bestämda med hänsyn till den i förslaget fastställda klanderfristen.

Beträffande stadgandet i 25 § andra stycket anser utskottet sig böra anmärka, att då här föreliggande spörsmål icke blivit i sitt allmänna sammanhang reglerat, utskottet icke anser lämpligt, att det göres till föremål för en fristående behandling i förevarande speciallag. Utskottet anser därför, att stadgandet bör utgå.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts förslag ej kunnat av riksdagen i oförändrat skick antagas, måtte för sin del antaga följande förslag till

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

Lag om skiljemän.

Härigenom förordnas som följer:

Skiljeavtalet.

1 §.

Fråga av tvistemåls beskaffenhet, varom förlikning kan träffas, så ock fråga om ersättning för skada på grund av brott må, då tvist härom uppstått, genom avtal mellan parterna hänskjutas till avgörande av en eller flera skiljemän. Skiljeavtal om sådan fråga kan ock avse framtida tvist, härflytande av visst rättsförhållande, som angives i avtalet.

Skiljemän må ej upptaga fråga, varom rättegång eller lagsökning pågår, dock att rättegång ej hindrar skiljemannaförfarande, där anmälan om målets nedläggande skett hos rättens ordförande.

2 §.

Slutes skiljeavtal utan förbehåll om rätt för parterna att klandra skiljedomen, skola de anses hava utfäst sig att åtnöjas med densamma.

Denna lag äger icke tillämpning å skiljeavtal, som innefattar förbehåll om rätt för parterna att klandra skiljedomen.

3 §.

Har, sedan yrkande framställts om skiljeavtals tillämpning, part bestritt yrkandet, eller har part, som skolat välja skiljeman, ej fullgjort vad honom i sådant avseende åligger, och vill motparten, hellre än att vidare påkalla skiljedom i tvisten, utföra sin talan vid domstol, må skiljeavtalet ej utgöra hinder för tvistens prövning vid domstol.

4 §.

Ej må gentemot part, som har hemvist utom riket och ej skulle, i tvist av den art varom fråga är, kunna sökas vid svensk domstol, skiljemannaförfarande enligt denna lag inledas, med mindre avtalet innebär, att förfarandet skall äga rum här i riket, eller parten eljest därtill samtycker.

Skiljemännen och huru de utses.

5 §.

Emot skiljeman gälle dessa jäv:

1. om han är omyndig;
2. om han blivit dömd ovärdig att i rikets tjänst vidare nyttjas eller eljest på grund av honom ådömd straffpåföljd icke må utöva allmän befattning eller

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

genom utslag, vilket ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till straffpåföljd, varom sist förmäles, eller om han blivit dömd ovärdig att föra annans talan inför rätta;

3. om han såsom domare eller eljest å tjänstens vägnar provat den fråga, varom skiljedom äskas, om han vittnat i saken eller yttrat sig såsom sakkunnig i tvistefrågan, om han eller någon, som till honom är i den skyldskap eller det svågerlag, som utgör jäv mot domare, äger del i saken eller kan därav vänta synnerlig nytta eller skada, eller om han är part i en lika sak;

4. om han är med part i den skyldskap eller det svågerlag, som utgör jäv mot domare, om han är parts vederdeloman eller uppenbara ovän, om han av någondera parten åtnjuter lön eller underhåll, om han lyder under någondera partens förmanskap, om han varit part behjälplig att förbereda eller utföra hans talan i saken eller om han mottagit eller betingat sig ersättning i strid mot vad i 23 § stadgas;

5. om eljest särskild omständighet föreligger, som är ägnad att minska förtroendet till hans opartiskhet; samt

6. om mot uppdragets utförande för honom möter hinder, som kan antagas bliva långvarigt.

Den, som åtnjuter lön eller underhåll av kronan, vare ej på grund därav jävig såsom skiljeman i sak, däri kronan är part, såvida han icke är anställd hos eller under den myndighet, vars verksamhet saken angår.

Söker någon sak med skiljeman eller tillfogar honom något med ord eller gärning i uppsåt att därmed göra honom jävig, skall det ej räknas för jäv.

6 §.

Hava parterna ej enats om skiljemännen och ej heller överenskommit, till vilket antal och på vad sätt de böra utses, skola skiljemännen vara tre, av vilka vardera parten väljer en och de sålunda valda tillkalla den tredje.

7 §.

Skola parterna var för sig välja skiljemän, och har endera parten skriftligen underrättat motparten om sitt val, vare denne, där ej annorlunda är överenskommet, pliktig att inom fjorton dagar lämna den andra parten skriftlig underrättelse om sitt val av skiljeman.

Part, som lämnat motparten underrättelse om sitt val av skiljeman, må ej utan motpartens medgivande återkalla valet.

8 §.

Fullgör ej part, som skall välja skiljeman, vad honom i sådant avseende åligger, eller kunna, i det fall att skiljeman skall utses av andra skiljemän, dessa ej ena sig om valet, skall, såvitt ej parterna annorlunda överenskommit, skiljeman på parts ansökan utses av överexekutor.

Skall skiljeman väljas av annan än part eller skiljemän, men underlåter

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

denne att inom skälig tid förrätta valet, vare, om ej annat av parterna bestämts, skiljeavtalet förfallet, såvitt gäller den tvist, varom fråga är.

9 §.

Har någon, som blivit genom skiljeavtalet utsedd till skiljeman, avlidit, vare avtalet förfallet, där ej parterna annorlunda överenskommit. Har skiljeman, som utsetts på sätt nu nämnts, av sagt sig uppdraget, eller varder han av jäv eller annan anledning hindrad att fullgöra det, vare lag samma i avseende på den tvist, som är i fråga.

10 §.

Om skiljeman, som ej är nämnd i skiljeavtalet, avgår, skall, såvitt ej parterna bestämt annorlunda, överexekutor på parts ansökan utse annan skiljeman.

Hade skiljemannen avlidit, eller berodde hans avgång av jäv eller laga förfall, som uppkommit efter valet, välje dock, därest ej annat är av parterna bestämt, den eller de, som utsett skiljemannen, annan i hans ställe; och gälle om sådant val i tillämpliga delar vad i 7 § är stadgat.

Befattar sig skiljeman, som ej är nämnd i skiljeavtalet, icke med arbetet på sätt för dess vederbörliga fortgång kräves, skall han på parts ansökan av överexekutor skiljas från uppdraget och, därest ej annat av parterna bestämts, annan av överexekutor förordnas i hans ställe.

Förfarandet.

11 §.

Tillämpning av skiljeavtal må påkallas av envar av parterna.

Avser skiljeavtalet uppkommen tvist men är det icke skriftligen upprättat med tydligt angivande av tvistefrågan, eller avser avtalet framtida tvist, skall den, som påkallar dess tillämpning, skriftligen meddela motparten uppgift på den eller de frågor, varom skiljedom äskas. Utan hinder av vad nu sagts må skiljemännen upptaga fråga, om vars hänskjutande till skiljemännen parterna inför dem enats.

12 §.

I skiljenämnd, som består av flera ledamöter, skall en av dem föra ordet. Ordförande vare, i brist på annat åsämjande, skiljeman, som tillkallats av andra skiljemän eller av överexekutor förordnats i sådan skiljemans ställe.

Ordföranden har att bestämma lämplig ort och tid för skiljemännens sammanträde, ombesörja kallelser och andra expeditionsgöromål samt leda förhandlingen.

13 §.

Under iakttagande av nedan givna bestämmelser om förfarandet hava skiljemännen att, i den mån hinder ej möter, tillämpa vad parterna därom må hava

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

föreskrivit och att i övrigt handlägga saken opartiskt, ändamålsenligt och skyndsamt.

14 §.

Skiljemännen skola bereda parterna erforderlig tillgång att muntligen eller skriftligen utföra sin talan. Underlåter part utan giltigt förhinder att begagna sig härav, äga skiljemännen avgöra tvisten på föreliggande utredning.

15 §.

Om parterna ej annorlunda bestämma, äga skiljemännen vidtaga åtgärder för utredningens främjande såsom att anmoda part eller sakkunnig eller annan att infinna sig för att höras i saken eller uppmana part eller annan, som innehar skriftligt bevis, att hålla det till handa. Skiljemännen äga ej stadga vite eller eljest använda tvångsmedel, ej heller upptaga ed.

Vill part, att vittne eller sakkunnig skall höras inför domstol, göre ansökan därom hos den allmänna underrätt, inom vars område vittnet eller den sakkunnige vistas. Hava skiljemännen prövat åtgärden nödig, och tillhandahålles erforderlig utredning till ledning för förhöret, skall rätten anställa förhör, därest laga hinder ej möter; och skall om sådant förhör i tillämpliga delar gälla, vad som är stadgat om vittnesförhör, som i rättegång hålles vid annan domstol än den, där rättegången är anhängig.

16 §.

Samtliga skiljemän skola deltaga i tvists avgörande. Uppkomma mellan dem olika meningar, gälle, såvitt ej annat är bestämt av parterna, den mening, om vilken mer än halva antalet av skiljemännen förenar sig. Är ej flertalet bland skiljemännen ense angående fråga, som blivit överlämnad till deras prövning, vare i avseende därå skiljeavtalet förfallet, där ej parterna annorledes överenskommit.

17 §.

Skiljedom skall avfattas skriftligen och undertecknas av skiljemännen. Skiljemännen böra så snart ske kan och senast omedelbart efter skiljedomens meddelande underrätta parterna, när och var den hålles till handa.

17 §.

Skiljedom skall avfattas skriftligen och undertecknas av skiljemännen. Skiljemännen böra *i skiljedomen angiva ort och dag för meddelandet samt* så snart ske kan och senast omedelbart efter skiljedomens meddelande underrätta parterna, när och var den hålles till handa.

18 §.

Parterna äga bestämma viss tid, inom vilken skiljedom skall meddelas. Är ej skiljedomen meddelad inom denna tid, vare skiljeavtalet förfallet med avseende å den tvist, som överlämnats till skiljemännens prövning.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Hava parterna ej föreskrivit tid för skiljedoms meddelande, skall skiljedomen meddelas inom sex månader räknade från den dag, då skiljeavtalet slöts, eller, där skiljeavtalet avser framtida tvist eller ej är skriftligen upprättat med tydligt angivande av tvistefrågan, från den dag, då dess tillämpning påkallades i den ordning, som i 11 § sägs; dock skall, därest tvist om skiljeavtalets giltighet eller tillämplighet inom nämnda tid varder anhängiggjord vid domstol, tiden för skiljedoms meddelande räknas från den dag, då sådan tvist blivit slutligen avgjord. Överexekutor må likväl, när särskilt skäl därtill är, på ansökan av part medgiva förlängning av den i detta stycke bestämda tiden, dock icke, utan synnerlig anledning, med mera än sammanlagt sex månader. Skiljeavtalet vare i avseende å den ifrågakomna tvisten förfallet vid den fastställda tidens utgång, där ej dessförinnan antingen meddelats skiljedom eller rörande tidens förlängning gjorts ansökan, som bifalles av överexekutor.

19 §.

Hava i saken framställt flera yrkanden, må skiljemännen, där det kan ske utan förfång för part, giva dom över något eller några av dem, ändå att förhandlingen angående de övriga icke avslutats. Likaledes må skiljemännen, där part till viss del medgivit ett yrkande, giva särskild dom över vad som medgivits.

Skiljedoms ogiltighet och klander å skiljedom.

20 §.

Skiljedom är ogill:
 1. om ej giltigt skiljeavtal förelegat;
 2. om skiljedomen ej är så *avfattad och undertecknad, som i 17 § sägs*; eller
 3. i den mån skiljemännen dömt angående fråga, som ej enligt lag må skjutas under skiljemän, eller om, då domen meddelades, *sådant hinder mot skiljemannaförfarande, varom i 1 § andra stycket sägs, förelåg.*

Saknas skiljemans underskrift, föranleder detta dock icke domens ogiltighet, om den är undertecknad av de flesta skiljemännen och dessa å domen intygat, att den, vilkens underskrift saknas, deltagit i tvistens avgörande.

År domen ogill i någon del och kan den av sådan anledning ej verkställas i övrigt, vare den ogill i allo.

20 §.

Skiljedom är ogill:
 1. om ej giltigt skiljeavtal förelegat;
 2. om skiljedomen ej är *avfattad skriftligen och undertecknad av skiljemännen*; eller
 3. i den mån skiljemännen dömt angående fråga, som ej enligt lag må skjutas under skiljemän, eller om, då domen meddelades, *mot skiljemannaförfarandet förelåg sådant hinder, varom sägs i 1 § andra stycket.*

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

21 §.

På parts talan skall skiljedom av domstol hävas:

1. i den mån skiljemännen överskridit sitt uppdrag eller meddelat dom efter utgången av den därför bestämda tiden;

2. om skiljemännen dömt i fall, där skiljemannaförfarandet ej bort äga rum här i riket;

3. om skiljeman var jävig eller ej utsedd i behörig ordning; eller

4. om, utan partens förvällande, i avseende på ärendets behandling förelupit annat fel, som med sannolikhet kan antagas hava inverkat på utgången.

Fel, som nu sagts, må icke av part göras gällande, där han genom att utan gensaga inlåta sig på förhandling eller annorledes bör anses hava avstått från att åberopa felet.

<p>Klander skall instämmas inom <i>nittio</i> dagar från det parten fått del av skiljedomen i huvudskrift eller bestyrkt avskrift. Försitter parten denna tid, är hans rätt att klandra domen förverkad.</p>	<p>Klander skall instämmas inom <i>sextio</i> dagar från det parten fått del av skiljedomen i huvudskrift eller bestyrkt avskrift. Försitter parten denna tid, är hans rätt att klandra domen förverkad.</p>
--	--

22 §.

Finner överexekutor skiljedom så mörk, att verkställighet ej kan meddelas därå, utgör skiljedomen ej hinder för part att till domstol instämma den fråga, skiljemännen sålunda prövat.

Skiljedomskostnaderna.

23 §.

Skiljeman må ej av part mottaga eller betinga sig ersättning, med mindre lika förmån tillkommer honom från andra parten. Avtal, som häremot strider, vare ej gällande; och vare skiljeman skyldig återbära vad han obehörigen mottagit.

Har giltig uppgörelse ej träffats om skiljemännens ersättning, skola parterna, en för alla och alla för en, gälda skiljemännen skäligen ersättning för deras arbete och omkostnader. Om annat icke överenskommit mellan parterna och skiljemännen, äga skiljemännen i slutlig skiljedom fastställa ersättningens belopp särskilt för varje skiljeman och ålägga parterna betalningsskyldighet härför.

Ej må skiljemän hålla domen inne i avbidan därå att ersättning till dem gäldas.

24 §.

Om parterna ej annorledes överenskommit, äga skiljemännen på yrkande av någondera parten pröva, huruvida och i vad mån motparten skall gottgöra

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

parten honom åliggande ersättning till skiljemännen och övriga kostnader å förfarandet.

25 §.

Nöjes ej part åt skiljemännens beslut angående dem tillkommande ersättning, må han draga frågan under domstols prövning, såframt han instämmer sin talan inom *nittio* dagar från det han fick del av skiljedomen. Enahanda rätt tillkommer skiljeman, i vad angår av honom framställt ersättningsanspråk; dock att tiden, inom vilken sådan talan må instämmas, skall räknas från skiljedomens meddelande. I skiljedomen skall lämnas tydlig hänvisning om vad part, som vill föra talan mot beslutet, har att iakttaga.

Av part anställd talan i ersättningsfrågan skall så till vida gälla även till förmån för part, som ej deltagit i densamma, att dennes slutliga ersättningskyldighet icke varder vidsträcktare än som skolat åvila honom, därest talan ej förts.

25 §.

Nöjes ej part åt skiljemännens beslut angående dem tillkommande ersättning, må han draga frågan under domstols prövning, såframt han instämmer sin talan inom *sextio* dagar från det han fick del av skiljedomen. Enahanda rätt tillkommer skiljeman, i vad angår av honom framställt ersättningsanspråk; dock att tiden, inom vilken sådan talan må instämmas, skall räknas från skiljedomens meddelande. I skiljedomen skall lämnas tydlig hänvisning om vad part, som vill föra talan mot beslutet, har att iakttaga.

Särskilda bestämmelser.

26 §.

Rätt domstol vare i mål, som avses i 21 §, den allmänna underrätt, varunder svaranden lyder i tvistemål, som rör hans person, och i mål, varom förmäles i 25 §, domstolen i den ort, där skiljedomen meddelats. Finnes ej behörig domstol efter vad nu är sagt, upptages målet av Stockholms rådstuvurätt.

Ansökningsärenden enligt 8, 10 och 18 §§ upptagas av överexekutor i den ort, där endera parten har sitt hemvist. Har enahanda ansökan gjorts hos mer än en överexekutor, vare den överexekutor behörig, hos vilken ansökan först gjordes, och beslut, som av annan överexekutor meddelas, ogillt. Ansökan må ej bifallas, med mindre sökandens motpart lämnats tillfälle att yttra sig. Avser ansökan skiljemans skiljande från uppdraget, bör jämväl skiljemannen höras.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Mot överexekutors beslut, varigenom skiljeman blivit utsedd eller skild från uppdraget eller fråga om förlängning av tiden för skiljedoms meddelande avgjorts, må klagan ej föras.

27 §.

Är i lag stadgat, att parts talan skall anhängiggöras inom viss tid, har parten, därest enligt skiljeavtal hans talan skall prövas av skiljemän, att inom den stadgade tiden på sätt i 11 § sägs påkalla skiljeavtalets tillämpning.

<p>Möter sedermera mot erhållande av laga skiljedom hinder, som ej beror av parten, vare hans rätt förvarad, om han instämmer sin talan till domstol inom <i>nittio</i> dagar, räknade från det hindret blev honom kunnigt eller, om skiljedomen blivit efter klander hävd, från det dom härom vunnit laga kraft. Lika med hinder, varom nu sagts, skall anses sådant förfarande av motparten, varom förmäles i 3 §.</p>	<p>Möter sedermera mot erhållande av laga skiljedom hinder, som ej beror av parten, vare hans rätt förvarad, om han instämmer sin talan till domstol inom <i>sextio</i> dagar, räknade från det hindret blev honom kunnigt eller, om skiljedomen blivit efter klander hävd, från det dom härom vunnit laga kraft. Lika med hinder, varom nu sagts, skall anses sådant förfarande av motparten, varom förmäles i 3 §.</p>
--	--

28 §.

I fråga om tillämpande av utländskt skiljeavtal och utländsk skiljedom län-
de till efterrättelse vad i sådant hänseende finnes särskilt föreskrivet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1929 men äger ej utan parternas med-
givande tillämpning å skiljeavtal, som slutits dessförinnan.

Genom denna lag upphäves lagen den 28 oktober 1887 (nr 83 s. 1) om skilje-
män, och skall, där i lag eller särskild författning förekommer hänvisning till
1887 års lag, nya lagen i stället tillämpas.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Förslag

till

L a g

om ändrad lydelse av 46 § utsökningslagen.

Häri genom förordnas, att 46 § utsökningslagen skall erhålla följande ändrade lydelse:

46 §.

Vill någon erhålla verkställighet å skiljedom, söke det hos överexekutor. Sådan ansökan må ej bifallas, utan att tillfälle att svara därå blivit lämnat den, mot vilken verkställigheten sökes.

Sökes verkställigheten av part, förordne överexekutor därom, såframt icke skiljeavtalet innefattar förbehåll om rätt för parterna att klandra skiljedomen eller någon omständighet förekommer, på grund varav skiljedomen är ogill ändå att talan mot densamma icke föres, eller motparten gör sannolikt, att domen jämlikt 21 § i lagen om skiljemän kan varda på hans talan av domstolen hävd. Söker skiljeman verkställighet å skiljedom i vad part ålagts att gälda honom ersättning, förordne överexekutor därom, såframt tid för parts talan mot skiljedomen i denna del gått till ända och sådan talan ej visas vara förd, samt någon omständighet icke förekommer, på grund varav skiljedomen är ogill, ändå att talan mot densamma icke föres.

Har överexekutor meddelat förordnande varom nu sagts, gånge skiljedomen i verket lika som domstols laga kraft ägande dom, där ej av högre myndighet eller av domstol, varest talan mot skiljedomen är anhängig, annorledes förordnat varder.

Skall eljest enligt lag eller särskild författning skiljedom lända till efterrättelse, varde den efter överexekutors förordnande verkställd lika som domstols laga kraft ägande dom, där ej av högre myndighet annorledes förordnas.

Om verkställighet av utländsk skiljedom är särskilt stadgat.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1929.

I fråga om verkställighet av skiljedom, grundad på skiljeavtal, varå lagen den 28 oktober 1887 eller äldre lag äger tillämpning, skall gälla vad hittills varit stadgat.

Stockholm den 14 maj 1929.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Åkerman*, greve *Spens*, *Klefbeck**, *Svenson* i *Eskhult*, *Fehr*, *Norling*, *Öhman* och *Jonsson* i *Lycksele*;

från andra kammaren: herrar *Björkman* och *Lindley*, fröken *Wellin* samt herrar *Olsson* i *Rimforsa**, *Jonsson* i *Risinge*, *Olsson* i *Mellerud**, *Lagerkwist* och *Grapenson*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.